

Nieuwsbrief - STAB OGR Updates

Nummer 24, 2023

Redactie: mr. G.A. Keus, mr. J.K. van de Poel, mr. ir. O.W.J.M. Scholte, mr. R. Veenhof en bc. K-RMT P.A.H.M. Willems.

INHOUDSOPGAVE

Rechtbank

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2023:17156](#) 31-10-2023

Omgevingsvergunning milieu/Zuid-Holland

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2023:4983](#) 19-10-2023

Omgevingsvergunning milieu/Oss

Raad van State

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2023:4331](#) 22-11-2023

Wijzigingsplan/Drimmelen

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2023:3555](#) 20-09-2023

Omgevingsvergunning beperkte milieutoets/Het Hogeland

RECHTSPRAAK

Wijzigingsplan/Drimmelen

Voor een plattelandswoning mag gemotiveerd een lager beschermingsniveau aangehouden worden voor zowel geluid als gewasbescherming. Geen reden voor nader onderzoek naar de gezondheidsrisico's van de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen voor de bewoners van de plattelandswoning.

Casus

Bij besluit van 23 november 2021 heeft het college van burgemeester en wethouders van Drimmelen een wijzigingsplan vastgesteld dat voorziet in de wijziging van de bestaande agrarische bedrijfswoning bij een glastuinbouwbedrijf tot plattelandswoning. Appellante heeft het glastuinbouwbedrijf in 2003 gekocht, terwijl de bedrijfswoning in eigendom bleef van de voormalige eigenaar van het bedrijf. Appellante kan zich niet verenigen met de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - plattelandswoning' die is toegekend aan de woning. Het perceel waarop deze woning staat grenst aan het perceel waarop haar glastuinbouwbedrijf staat. Zij vreest voor beperkingen in haar bedrijfsvoering.

Appellante betoogt dat het wijzigingsplan op het punt van geluid leidt tot een onevenredige beperking van haar bedrijfsvoering en ontwikkelingsmogelijkheden. Vanwege de geluidsbelasting van haar glastuinbouwbedrijf ter plaatse van het plangebied kan geen aanvaardbaar woon- en leefklimaat worden gegarandeerd. Zij betwist in dit kader de conclusies over de geluidsbelasting in het aan het wijzigingsplan ten grondslag gelegde akoestisch onderzoek. Appellante stelt onder andere dat meerdere transporten per dag plaatsvinden, vaak in de avond en regelmatig in de nachtelijke uren. Hierdoor zijn de overschrijdingen van de maximale geluidsniveaus frequenter en de geluidsniveaus van laad- en losactiviteiten ook hoger dan in het akoestisch onderzoek is berekend.

Verder betoogt appellante dat het wijzigingsplan leidt tot een onevenredige beperking van haar bedrijfsvoering en ontwikkelingsmogelijkheden in verband met het gebruik van

gewasbeschermingsmiddelen in haar kassen en op haar agrarische gronden waarop appellante in de toekomst snijbloemen wil telen. De kassen en gronden liggen alle op korte afstand van de (plattelands)woning. Ook hierdoor is een aanvaardbaar woon- en leefklimaat niet gegarandeerd bij de (plattelands)woning en in de tuin. Voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op de agrarische gronden had een spuitzone van minimaal 50 m aangehouden moeten worden. Ook heeft het college ten onrechte geen onderzoek gedaan naar de gezondheidsrisico's van de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen voor de bewoners van de (plattelands)woning.

Rechtsvragen geluid

1. Mocht verweerder voor een plattelandswoning in dit geval in het kader van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat uitgaan van een lager beschermingsniveau voor geluid dan bij een normale burgerwoning?
2. Mocht verweerder de overschrijding van de piekniveaus (zoals genoemd in het Activiteitenbesluit) aanvaardbaar achten in het kader van het woon- en leefklimaat bij de plattelandswoning, nu de pieken niet frequent voorkomen en met gevelwering van de woning een acceptabel binnenniveau behaald kan worden?

Rechtsvragen gewasbescherming

1. Mocht verweerder in het kader van het woon- en leefklimaat en gezondheid een afstand van 10 en 20 m van de kassen tot de tuin van de plattelandswoning aanvaardbaar achten, nu al een andere woning op kortere afstand in dezelfde richting ligt en bovendien voor een plattelandswoning een lager beschermingsniveau aangehouden mag worden?
2. Mocht verweerder in het kader van het woon- en leefklimaat en de gezondheid een afstand van 17 m van de agrarische gronden tot de plattelandswoning aanvaardbaar achten, nu het Activiteitenbesluit bepaalde technieken en een teelvrije zone voorschrijft en bovendien voor een plattelandswoning een lager beschermingsniveau aangehouden mag worden?

Uitspraak geluid

1. De Afdeling overweegt, onder verwijzing naar haar uitspraak van 19 januari 2022 (ECLI:NL:RVS:2022:166, onder 3.3), dat, indien een voormalige agrarische bedrijfswoning wordt bestemd als plattelandswoning, deze in planologisch opzicht nog steeds deel uitmaakt van de inrichting en dat deze niet wordt beschermd tegen de milieuemissie van deze inrichting. De inrichting wordt op deze manier niet in zijn bedrijfsvoering belemmerd door het gebruik van de (voormalige) agrarische bedrijfswoning als burgerwoning. Dit betekent echter

niet zonder meer dat ter plaatse van die woning een aanvaardbaar woon- en leefklimaat is gegarandeerd. Of daarvan sprake is, dient door het college te worden beoordeeld. Bij deze beoordeling moet niet alleen rekening worden gehouden met de bestaande situatie, maar moet ook rekening worden gehouden met de maximale planologische mogelijkheden van het plan. Dit neemt niet weg dat een plattelandswoning een lager beschermingsniveau geniet ten opzichte van de milieuemissie van de inrichting waartoe de voormalige agrarische bedrijfswoning behoorde dan een normale burgerwoning. Het college zal bij een plattelandswoning daarom sneller mogen oordelen dat sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat dan bij een normale burgerwoning.

2. Volgens het akoestisch onderzoek worden de richtwaarden voor de maximale geluidniveaus van 70, 65 en 60 dB(A) in de dag-, avond- en nachtperiode bij de plattelandswoning overschreden door bewegingen van vrachtwagens, overdag met hooguit 5 dB(A) en in de avond met 9 dB(A). Wat de overschrijding in de dagperiode betreft, kan volgens de plantoelichting echter worden aangesloten bij het Activiteitenbesluit, waarin piekniveaus ten behoeve van laden en lossen overdag zijn uitgezonderd van toetsing aan de grenswaarden. Gezien de beperkte bewegingen van vrachtwagens zal volgens de plantoelichting in de praktijk sprake zijn van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. In de nachtperiode kan volgens de plantoelichting bij het betrokken maximale geluidniveau het binnenniveau in de woning worden gegarandeerd door geluidwering aan de gevel, en is met gebruikelijke constructies en maatregelen zoals dubbel glas, goede kierdichting en gedempte ventilatie, voldoende geluidwering haalbaar. Appellante heeft niet bestreden dat deze geluidsreducerende maatregelen moeten worden getroffen om een aanvaardbaar woon- en leefklimaat te garanderen.

Uitspraak gewasbescherming

1. Naar het oordeel van de Afdeling heeft het college zich op het standpunt mogen stellen dat het wijzigingsplan niet leidt tot een onaanvaardbaar woon- en leefklimaat vanwege het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de kas. Daartoe overweegt de Afdeling als volgt. Op een ander naburig perceel rust de bestemming 'Wonen'. Dit perceel grenst direct aan de gronden van appellante, en de kortste afstand tussen de perceelsgrens en kas bedraagt ongeveer 5 m. Appellante moet bij het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de kas al rekening houden met het woon- en leefklimaat ter plaatse van deze woonbestemming. Verder overweegt de Afdeling dat de percelen behorende bij de plattelandswoning in dezelfde zuidelijke richting en op grotere afstand van de kas liggen dan het perceel met de woonbestemming. Zo bedraagt de kortste afstand tussen het perceel waarop de tuin van de plattelandswoning zich bevindt en de kas van appellante ongeveer 20 m en de kortste afstand tussen het perceel dat eveneens als tuin gebruikt zou kunnen worden en de kas ongeveer

10 m.

De Afdeling is van oordeel dat het college zich op het standpunt heeft mogen stellen dat niet aannemelijk is gemaakt dat door het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen geen aanvaardbaar woon- en leefklimaat op beide tuinpercelen kan worden gegarandeerd. De Afdeling wijst daarbij op de omstandigheid dat appellante bij het gebruiken van gewasbeschermingsmiddelen al rekening moet houden met het woon- en leefklimaat op het direct aan de kas grenzende perceel met de woonbestemming en de omstandigheid dat deze woonbestemming in dezelfde zuidelijke richting ligt als de twee bij de plattelandswoning behorende percelen en deze twee percelen verder van de kas gelegen zijn dan het direct aan de kas grenzende perceel. De Afdeling betreft daarbij voorts dat een plattelandswoning een lager beschermingsniveau geniet dan een perceel met de bestemming 'Wonen'.

2. Naar het oordeel van de Afdeling heeft het college zich op het standpunt mogen stellen dat het wijzigingsplan niet leidt tot een onaanvaardbaar woon- en leefklimaat vanwege het mogelijke gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op het perceel (de agrarische gronden waarop appellante snijbloemen wil telen). Daartoe overweegt de Afdeling als volgt. De afstand tussen dit perceel en de plattelandswoning bedraagt ongeveer 17 m, met daartussen een weg en een sloot. Gezien de situatie ter plaatse, de omstandigheid dat ingeval van teelt van gewassen in de open lucht op grond van paragraaf 3.5.3 van het Activiteitenbesluit driftreducerende technieken moeten worden toegepast en langs het oppervlaktewater van de sloot een teeltvrije zone moet worden aangehouden, heeft het college zich op het standpunt mogen stellen dat niet aannemelijk is dat het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op dit perceel zodanige effecten zal opleveren, dat geen aanvaardbaar woon- en leefklimaat kan worden gegarandeerd ter plaatse van de plattelandswoning. De Afdeling betreft daarbij de omstandigheid dat een plattelandswoning een lager beschermingsniveau geniet dan een perceel met de bestemming 'Wonen'. Gelet hierop heeft het college geen nader onderzoek hoeven verrichten naar de gezondheidsrisico's van de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen voor de bewoners van de plattelandswoning in het kader van open teelt op de betrokken gronden.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 22-11-2023

ECLI: ECLI:NL:RVS:2023:4331

Zaaknummer: 202200246/1/R2

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Omgevingsvergunning milieu/Oss

Het bewerken van drijfmest tot (gedeeltelijk) mineralenconcentraat en de afzet van dikke fractie kwalificeren volgens de rechtbank als een mogelijke nuttige toepassing.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Oss heeft een omgevingsvergunning verleend voor het wijzigen van een biomassavergistingsinstallatie naar een mestbewerkingsinstallatie. Bezwaarmakers hebben onder meer aangevoerd dat niet het college maar de provincie het bevoegd gezag is omdat het gaat om een IPPC-installatie als bedoeld in categorie 5.3 van bijlage 1 van de Richtlijn Industriële Emissies (2010/75/EU, hierna: RIE). Het college is ervan uitgegaan dat de dikke fractie en mineralenconcentraat worden ingezet als meststof- en bodemverbeteraar en dat is aan te merken als een nuttige toepassing. Daarmee is volgens het college geen sprake van een IPPC-installatie.

Rechtsvraag

Is sprake van een nuttige toepassing als bedoeld in de RIE?

Uitspraak

Het begrip 'nuttige toepassing' is niet gedefinieerd in de RIE. In rechtsoverweging 3 van de uitspraak van de Afdeling van 12 februari 2020 (ECLI:NL:RVS:2020:442, rechtsoverwegingen 3-3.9) in een zaak over de verlening van een watervergunning wordt het relevante Europeesrechtelijke kader op een rij gezet. Uit artikel 3 van Richtlijn nr. 2008/98/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 betreffende afvalstoffen en tot intrekking van een aantal richtlijnen (PB 2008 L 312; hierna: de Kaderrichtlijn afvalstoffen) volgt dat sprake is van nuttige toepassing bij elke handeling met als voornaamste resultaat dat afvalstoffen een nuttig doel dienen door hetzij in de betrokken installatie, hetzij in de ruimere economie andere materialen te vervangen die anders voor een specifieke functie zouden zijn gebruikt, of waardoor de afvalstof voor die functie wordt klaargemaakt. Bijlage II bij de

Kaderrichtlijn afvalstoffen bevat een niet-limitatieve lijst van nuttige toepassingen. Van verwijdering is sprake bij iedere handeling die geen nuttige toepassing is, zelfs indien de handeling er in tweede instantie toe leidt dat stoffen of energie worden teruggewonnen. Bijlage I bij de Kaderrichtlijn afvalstoffen bevat een niet-limitatieve lijst van verwijderingshandelingen. In de aangehaalde uitspraak wordt verwezen naar meerdere arresten van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen (hierna: het Hof), waarin het Hof heeft geoordeeld dat een nuttige toepassing in wezen wordt gekenmerkt door het feit dat het belangrijkste doel ervan inhoudt, dat de afvalstoffen een nuttige functie kunnen vervullen doordat zij in de plaats komen van andere materialen die voor deze functie hadden moeten worden gebruikt, waardoor de natuurlijke hulpbronnen worden beschermd en dat het behoud van natuurlijke hulpbronnen dus het belangrijkste doel moet zijn van de nuttige toepassing. Omgekeerd kan, wanneer het behoud van grondstoffen slechts een neveneffect is van een handeling die voornamelijk strekt tot verwijdering van de afvalstoffen, dit niet afdoen aan de kwalificatie van deze handeling als verwijderingshandeling. In een uitspraak van 13 oktober 2021⁴ over een handhavingszaak hanteerde de Afdeling onder verwijzing naar bovengenoemde uitspraak. (...)

De rechtbank acht voldoende aannemelijk dat de dikke fractie bij derden in binnen- en buitenland kan worden afgezet omdat het wordt gehygiëniseerd ten behoeve van export. Dit wordt aangegeven in de ruimtelijke onderbouwing en is ook een van de verplichtingen ingevolge de inmiddels afgesloten overeenkomsten. (...)

De vervolgvraag is of de afzet van beide producten slechts een neveneffect is van een handeling die voornamelijk strekt tot verwijdering van de afvalstoffen. Eiseres merkt terecht op dat mineralenconcentraat maar een geringe prijs oplevert en dat het maar de vraag is of [naam] met de afzet van dikke fractie winst zal maken, omdat ingevolge de door [naam] overgelegde overeenkomsten de transportkosten voor rekening van [naam] lijken te komen. De rechtbank vindt de winstgevendheid echter niet doorslaggevend. Van belang is dat de inrichting er op is ingericht om een substantieel deel van de ingenomen en verwerkte drijfmest (35%) opnieuw te gebruiken. Het resterende water kan zo worden geloosd.

Onder deze omstandigheden is volgens de rechtbank in dit geval wel sprake van een nuttige toepassing die niet is genoemd in bijlage 1, onderdeel 5.3 sub b van de RIE. Daarom is geen sprake van een IPPC-installatie en is het college bevoegd om op de aanvraag te beslissen.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 19-10-2023

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2023:4983

Zaaknummer: 22/1090

Wetsartikelen: categorie 5.3 van bijlage 1 van de RIE

RECHTSPRAAK

Omgevingsvergunning milieu/Zuid-Holland

Onvoldoende gemotiveerd dat pZZS en Gelijkwaardige zorg-stoffen op basis van het voorzorgsbeginsel gelijk mogen worden gesteld met ZZS.

Casus

Eiseres exploiteert een inrichting waar onder meer weekmakers worden geproduceerd en een inrichting waar oxo-alcoholen worden geproduceerd. Gedeputeerde staten van Zuid-Holland hebben op verzoek van eiseres voor beide inrichtingen een revisievergunning verleend. Verweerder heeft de aan deze omgevingsvergunningen verbonden voorschriften voor zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) uit voorzorg mede van toepassing verklaard op potentieel zeer zorgwekkende stoffen (pZZS) en Gelijkwaardige zorg-stoffen. Eiseres betoogt dat hiervoor geen grondslag bestaat.

Rechtsvraag

Is voldaan aan de toepassingsvoorwaarden voor het voorzorgsbeginsel?

Uitspraak

Onder verwijzing naar de uitspraak van deze rechtbank van 16 maart 2023 (ECLI:NL:RBDHA:2023:3302) is de rechtbank van oordeel dat niet aan de toepassingsvoorwaarden voor het voorzorgsbeginsel is voldaan. De toepassing van het voorzorgsbeginsel vereist dat eerst een risico-evaluatie wordt gemaakt. Dit betekent dat een wetenschappelijke evaluatie van de mogelijke schadelijke gevolgen van een gebeurtenis moet zijn gemaakt. Die risico-evaluatie ontbreekt in dit geval. Verweerder heeft beleid opgesteld waarin elke stof die het RIVM op de pZZS-lijst plaatst – ongeacht de reden hiervoor – gelijkgesteld wordt met een ZZS. Deze generieke gelijkstelling van pZZS met ZZS ontbeert een evaluatie van de mogelijke schadelijke gevolgen van de verschillende pZZS voor het milieu en/of de volksgezondheid en de ernst, duur en onomkeerbaarheid van eventuele schadelijke gevolgen. Het is naar het oordeel van de rechtbank aan verweerder om door middel van een risico-evaluatie te onderzoeken welke schadelijke gevolgen kunnen optreden door uitstoot van de betrokken stoffen, of het onwenselijk is dat deze stoffen, gelet op het belang van de

bescherming van het milieu en/of de volksgezondheid, worden uitgestoten en welke maatregelen bij onwenselijkheid hiervan getroffen moeten worden. Eerst nadat een dergelijk onderzoek is verricht, kan worden besloten of toepassing moet worden gegeven aan het voorzorgsbeginsel. Het voorgaande betekent dat verweerder de stoffen die door het RIVM op de pZZS-lijst zijn geplaatst, ten onrechte reeds om die reden heeft gelijkgesteld met ZZS. Naar het oordeel van de rechtbank heeft verweerder ook niet mogen volstaan met een enkele verwijzing naar de stofklasseadviezen van het RIVM om Gelijkwaardige zorg-stoffen op grond van het voorzorgsbeginsel gelijk te stellen met ZZS. Verweerder heeft daarmee niet voldaan aan de voor toepassing van het voorzorgsbeginsel vereiste risico-evaluatie. Uit de stofklasseadviezen blijkt dat de betrokken stoffen in meer of mindere mate zorgwekkende eigenschappen hebben, maar het is vervolgens aan verweerder om aan de hand van een risico-evaluatie nader toe te lichten welk mogelijk gevaar die eigenschappen opleveren voor het milieu en/of de volksgezondheid en in te gaan op de ernst, duur en onomkeerbaarheid van de eventuele schadelijke gevolgen. Zoals volgt uit de Mededeling (van de Commissie over het voorzorgsbeginsel, COM/2000/0001, 2 februari 2000) dient verweerder ook te onderzoeken wat de voordelen en lasten van al dan niet handelen zijn, alvorens maatregelen worden getroffen.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 31-10-2023

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2023:17156

Zaaknummer: SGR 21-4874 en SGR 21-5699

Wetsartikelen: 2.32 lid 2 onder b Wabo

RECHTSPRAAK

Omgevingsvergunning beperkte milieutoets/Het Hogeland

MER-plicht, VGO-rapporten, algemeen aanvaarde wetenschappelijke inzichten.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Het Hogeland heeft een omgevingsvergunning beperkte milieutoets verleend voor de omzetting van een melkrundveehouderij in een veehouderij voor het houden van vrouwelijk jongvee (185 stuks) en opfokgeiten (157). Voorafgaand aan het doen van de aanvraag heeft het college op basis van een aanmeldingsnotitie besloten dat voor de voorgenomen activiteit geen milieueffectrapport (MER) hoeft te worden opgesteld, omdat uitgesloten kan worden dat de activiteit belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu kan hebben.

De rechtbank Noord-Nederland heeft geoordeeld dat de mogelijke gezondheidseffecten voor omwonenden van een geitenhouderij voor het college aanleiding hadden moeten zijn om een MER te verlangen. In hoger beroep wordt aangevoerd dat uit de onderzoeken van het RIVM over de gezondheid van omwonenden van veehouderijen (de VGO-rapporten I, II en III) onvoldoende reden zijn om een MER te verlangen.

Rechtsvraag

Mocht het college zich, ondanks de VGO-rapporten en een rapport van de GGD, op het standpunt stellen dat eventuele gezondheidsrisico's voor de omwonenden van de veehouderij niet betekenen dat een MER moet worden gemaakt?

Uitspraak

Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen in onder meer de uitspraken van 17 mei 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1301, en van 23 februari 2022, ECLI:NL:RVS:2022:581, bevatten de VGO-rapporten I, II en III 2018 geen algemeen aanvaarde wetenschappelijke inzichten over de oorzaak van gezondheidsrisico's bij omwonenden van geitenhouderijen. Uit deze rapporten volgt dat er weliswaar een verhoogde kans op longontsteking bestaat bij mensen die in de

nabijheid van een geitenhouderij wonen, maar niet wat de oorzaak daarvan is.

Dergelijke inzichten volgen tot slot ook niet uit het advies van de GGD Groningen van 29 april 2019. In dit één pagina tellende advies staat slechts dat er binnen een straal van 2 km rondom geitenhouderijen een verhoogd risico op longontsteking is aangetoond, dat de oorzaak daarvan nog onduidelijk is en dat er vervolgonderzoek loopt om de mogelijke oorzaak te achterhalen. Op basis daarvan wordt het advies gegeven om uit voorzorg terughoudend te zijn met de nieuwvestiging van geitenhouderijen nabij gevoelige bestemmingen.

Anders dan de rechtbank heeft geoordeeld, mocht het college zich op het standpunt stellen dat eventuele gezondheidsrisico's voor de omwonenden van de veehouderij geen aanleiding geven dat een MER moet worden gemaakt, aangezien algemeen aanvaarde wetenschappelijke inzichten over die gezondheidsrisico's ontbreken. De rechtbank heeft ten onrechte overwogen dat de indicatie dat zich gezondheidseffecten kunnen voordoen, het college aanleiding had moeten geven om een MER te verlangen. Het bestaan van enkel een indicatie dat zich gezondheidseffecten kunnen voordoen, is onvoldoende voor het oordeel dat het college zich ten onrechte op het standpunt heeft gesteld dat geen MER hoeft te worden gemaakt.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 20-09-2023

ECLI: ECLI:NL:RVS:2023:3555

Zaaknummer: 202103545/1/R4

Wetsartikelen: 2.1 lid 1 onder i Wabo, 2.2a Bor en 7.17 lid 1 Wm